

Таким чином, проведений аналіз ринку бурштину показав, що сьогодні необхідно створювати свої логічно зрозумілі внутрішньовідомчі прайс-листи як на сировину, так і на виробу. Наразі, у зв'язку з необхідністю наявності чітких і об'єктивних прейскурантів для проведення судових гемологічних експертиз, співробітники Дніпропетровського НДЕКЦ займаються розробкою програмного продукту, який здатний вирішити всі вищеописані завдання.

Література:

1. ДСТУ 8847:2019 Бурштин-сировина. Загальні технічні умови. 2019.
2. Міністерство фінансів України. Державний гемологічний центр України. Довідник цін коштовного та декоративного каміння. 2024. № 1(60).
3. Асоціація бурштинового бізнесу України. <https://uaamber.com/>

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НА ОСНОВІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ПІДПИСІВ ТА ПОЧЕРКУ ВИКОНАВЦЯ

Бараш Леонід,

*доктор філософії у галузі права, судовий експерт
Національного наукового центру «Інститут судових експертиз
імені Засл. проф. М. С. Бокаріуса»
Міністерства юстиції України*

В умовах сучасного світу штучний інтелект (далі – ШІ) відкриває нові перспективні можливості для найрізноманітніших сфер діяльності і сучасна криміналістика не стала виключенням. Однією з найбільш перспективних сфер застосування програмних забезпечень (далі – ПЗ) на основі ШІ – є ідентифікація підписів та почерку. Автоматизовані системи з ШІ, які вже використовуються у декількох країнах світу мають велике значення для підтвердження автентичності документів, розслідування кримінальних проваджень та для боротьби з підробками.

На сьогоднішній день в Україні відсутні програмні рішення на базі ШІ для автоматизованої ідентифікації, які б могли суттєво вдосконалити існуючі методи та засоби криміналістичного аналізу почерку та підписів. Класичні підходи дослідження мають обмеження, які в першу чергу полягають в точності, швидкості обробки даних та наявності людського фактору. В даному контексті використання ПЗ,

заснованих на алгоритмах ШІ, може радикально змінити підходи до розслідування, запобігти людським помилкам і підвищити ефективність роботи.

Незважаючи на те, що початкове впровадження автоматизованих програмних рішень із ШІ може потребувати великого обсягу часу та коштів на створення баз даних із вже існуючих в державі експертних справ, написання програмного коду та тренування моделей ШІ, з часом подібні програмні рішення знизять загальні витрати на аналіз документів, скоротять час на ручний аналіз і зменшать потребу в додаткових ресурсах для перевірки і підтвердження.

Перспективи впровадження ШІ в галузі почеркознавства мають суттєві переваги у порівнянні з традиційними підходами до досліджень. Так, під час здійснення своєї діяльності, на експерта впливають такі фактори як, великий обсяг експертиз та об'єктів які підлягають дослідженню, порівняльний матеріал, перевтома, моральні фактори та також можливі суб'єктивні упередження (однобічність в дослідженні). Використання ШІ дозволить розвантажити діяльність судового експерта прискорити його роботу та стане допоміжним інструментом у вирішенні складних завдань.

Такі розвинені країни, як США, Японія, Німеччина вже повною мірою користуються перевагами ШІ під час вирішення криміналістичних завдань (використовують алгоритми машинного навчання для виявлення фальсифікацій і перевірки автентичності підписів, автоматизації процесу перевірки почерку у кримінальних справах, порівняння підписів на документах і виявлення можливих фальсифікацій) та здійснення правоохоронної діяльності. Україна в свою чергу має великий потенціал для розробки такого програмного забезпечення завдяки активному розвитку ІТ галузі в сфері ШІ та всебічній підтримці з боку держави та міжнародних партнерів.

Якщо розглядати загальний розвиток досліджень з використання ШІ у криміналістиці, то в Україні цей процес перебуває ще на етапі формування але, вже є конкретні приклади впровадження таких систем в правоохоронну діяльність. Так за підтримки Європейського Союзу в Україні вже діють Мобільні криміналістичні лабораторії, 3D сканери для документування місць злочинів, автоматизовані системи з аналізу відео та аудіоматеріалів, в основу роботи яких покладено саме спеціально розроблені програмні інструменти на основі ШІ, які завдяки швидкості збору, аналізу та обробки отриманих даних підвищують точність, прискорюють отримання результатів, що у свою чергу підвищує ефективність проведення експертиз.

Аналізуючи світову криміналістичну практику, можна дійти висновку, що криміналістична наука вже досягла достатнього

глибинного вивчення тематики ідентифікації в галузі почеркознавства. Вважаємо, що в реаліях сучасності настав час діджиталізації та впровадження новітніх сучасних технологій в судовій експертизі для прискорення проведення досліджень і зменшення впливу зовнішніх факторів у цій сфері. Саме використання автоматизованих систем на базі ШІ є прогресивним рішенням, яке б могло вирішити значну кількість проблем що наразі постають перед експертом, та обґрунтовано становлять предмет дослідження науковців та практикуючих судових експертів різних галузевих напрямів.

Література:

1. Бізніук В. Можливості використання штучного інтелекту у кримінальному провадженні в Україні. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2023. Вип. 36. URL: <https://periodicals.karazin.ua/law/article/view/22344>

2. Гаркуша А.О., Гаркуша Є.О. Кримінально-правові засади правосуб'єктності штучного інтелекту. Використання технологій штучного інтелекту у протидії злочинності : матеріали наук.-практ. онлайн-семінару (м. Харків, 5 листоп. 2020 р.). Харків: Право, 2020. С. 20. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/bitstreams/d8085fa9-cde9-4b85-8c7f-f0913af495ae/download>

3. Матуелене С., Шевчук В., Балтрунене Ю. Штучний інтелект в діяльності органів правопорядку та юстиції: вітчизняний та європейський досвід. Теорія та практика судової експертизи і криміналістики. 2022. Вип. 4 (29). С. 12–46. URL: <https://khrife-journal.org/index.php/journal/article/download/547/617>

МЕЖІ КОМПЕТЕНЦІЇ ЕКСПЕРТА-ЕКОНОМІСТА: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗШИРЕННЯ

Бачило Тетяна,

*старший судовий експерт Миколаївського відділення
Одеського науково-дослідного інституту судових експертиз
Міністерства юстиції України*

Економічна експертиза є одним з основних видів судових експертиз. Експерти-економісти вирішують широке коло питань під час проведення експертизи документів бухгалтерського обліку, оподаткування і звітності, документів про економічну діяльність